

Natuurwaardenonderzoek bouwlocatie Vijzelstraat

Gemeente Amsterdam

Dienst Ruimtelijke Ordening

Planteam Groen, ecologie, Stedelijke
recreatie en Water

April 2010

Inhoud

1. Samenvatting en conclusies	3
2. Inleiding	4
3. Kaders	5
4. Beschrijving van het gebied en inventarisatie.....	8
5. Ingrepen en analyse van de effecten op flora en fauna	8
6. Consequenties natuurwetgeving	9
7. Kansen voor natuur	9

1. Samenvatting en conclusies

Voor de bouwlocatie aan de Vijzelstraat is een natuurwaardenonderzoek gedaan. Hierbij is vooral gekeken naar consequenties van de Flora- en faunawet. Gezien de locatie zouden er vaste verblijfplaatsen van vleermuizen, gierzwaluwen of huismussen kunnen zijn. (Verblijfplaatsen van deze soorten zijn het hele jaar beschermd). Ook zouden er vogels in of aan de gebouwen kunnen broeden, bijvoorbeeld pimpel- of koolmezen. (Nesten van deze soorten zijn tijdens de broedperiode beschermd).

De conclusies zijn:

- Het is onwaarschijnlijk dat er verblijfplaatsen van vleermuizen of nestplaatsen van gierzwaluwen of huismussen zijn, nader onderzoek naar vleermuizen is dan ook niet nodig;
- Ook voor andere vogelsoorten, die in en aan de gebouwen kunnen broeden, zoals pimpelmezen, koolmezen of spreeuwen is het gebouw ongeschikt.
- Aanbevolen wordt om in de nieuwbouw voorzieningen voor holenbroeders aan te brengen .

Ligging plangebied

2. Inleiding

Het project

Het betreft renovatie van een kantorenpand op de locatie waar nu de panden Vijzelstraat 66-80 staan. Het gebouw wordt geschikt gemaakt voor bewoning.

Werkwijze

Deze toets behandelt eerst de wettelijke en beleidskaders. Daarna volgt een beschrijving van de locatie en de soorten die er voorkomen dan wel verwacht kunnen worden. Vervolgens worden de effecten die de voorgenomen ingreep heeft op de aanwezige soorten behandeld. Daarna volgt met welke mitigerende maatregelen deze effecten beperkt kunnen worden en of er een ontheffingsaanvraag van de Flora- en faunawet nodig is. Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn beoordeeld op de geschiktheid van de gebouwen.

Eerder onderzoek

Voor dit natuurwaardenonderzoek is gebruik gemaakt van gegevens uit de Ecologische Atlas Amsterdam. Hiervoor worden sinds 1995 gegevens verzameld van de volgende soortgroepen: zoogdieren, broedvogels, reptielen, amfibieën, vissen, dagvlinders, libellen, sprinkhanen en krekels.

Ligging van het plangebied

De bouwlocatie ligt in het Stadsdeel Amsterdam-Centrum tussen De Munt en het Weteringplantsoen, ter hoogte van de Amersfoortcoördinaten 121263.8, 486238.6.

3. Kaders

Wettelijk kader

Gebiedsbescherming - Natuurbeschermingswet 1998: Natura 2000

Vogelrichtlijngebieden in de nabijheid zijn: het Naardermeer en het IJmeer. Deze gebieden maken deel uit van de Europese ecologische hoofdstructuur (Natura 2000). Indien er effecten op een Natura2000-gebied in de omgeving te verwachten zijn, is een passende beoordeling nodig.

Soortbescherming

In april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht geworden. In februari 2005 heeft er door middel van een Algemene Maatregel van Bestuur een aanpassing plaatsgevonden. Door de Diensten Regelingen is in augustus 2009 een 'Uitleg over de aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet' uitgebracht. Uit de Flora- en faunawet kunnen we de voor dit advies relevante artikelen als volgt samenvatten:

Artikel 2 behandelt de algemene, voor iedereen geldende zorgplicht, voor alle in het wild levende dieren, inclusief hun leefomgeving en voor alle planten en hun groeiplaats. Lid 2 stelt dat handelingen waarvan redelijkerwijs kan worden aangenomen dat men de nadelige gevolgen voor de natuur kan weten of vermoeden, voorkomen moeten worden. Voor zover die gevolgen niet voorkomen kunnen worden moeten de effecten van die handelingen worden beperkt of ongedaan gemaakt.

Artikelen 8 tot en met 13 zijn verbodsbepalingen waarin de mogelijk nadelige handelingen worden genoemd. Het betreft zowel evident nadelige handelingen, zoals doden of vernielen van nesten, als indirect nadelige handelingen, zoals aantasting van de leefomstandigheden, verstoring of verontrusting.

Par. 1	<i>Bepalingen betreffende planten op hun groeiplaats</i>
art. 8	Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse soort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te onttwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Par. 2	<i>Bepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving</i>
art. 9	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
art. 10	Het is verboden dieren behorende tot een beschermde inheemse soort opzettelijk te verontrusten.
art. 11	Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren behorende tot een beschermde inheemse soort te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
art. 12	Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.
art. 13	Het is verboden planten of producten van planten, of dieren (...) behorende tot een beschermde inheemse of beschermde uitheemse plantensoort onderscheidenlijk een beschermde inheemse of beschermde uitheemse diersoort (...) te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren (...) of onder zich te hebben.

Artikel 75 gaat over de mogelijkheden van vrijstelling of ontheffing. Op grond van artikel 75, lid 5, van de Flora- en faunawet worden ontheffingen slechts verleend wanneer er geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort. Op grond van artikel 75, lid 6, aanhef en onder c, wordt in het geval van soorten die zijn opgenomen op bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, ontheffing slechts verleend wanneer er, naast de voorwaarde dat geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort, geen andere bevredigende oplossing bestaat en met het oog op andere, bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen, belangen.

Voor een ontheffingsaanvraag voor de soorten uit tabel 3 en voor vogels is een uitgebreide toets nodig. Deze bevat de volgende drie criteria:

1. er is geen andere bevredigende oplossing;
2. er is een dwingende reden van groot openbaar belang
3. doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;

Als het gaat om een ontheffingsaanvraag in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling wordt ook getoetst op het criterium:

- de werkzaamheden moeten zodanig uitgevoerd worden dat er sprake is van 'zorgvuldig handelen'.

Ontheffing kan voor een periode van vijf jaar worden aangevraagd.

Aan de ontheffing kunnen voorwaarden worden verbonden die betrekking hebben op mitigerende maatregelen of compensatie.

De AMvB onderscheidt drie beschermingsregimes en niet beschermde soorten. Voor vogels geldt een apart regime. Globaal is de betekenis als volgt:

Tabel 1	Algemene soorten	Een ontheffingsaanvraag is niet nodig bij bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik en ruimtelijke ontwikkelingen
Tabel 2	Overige soorten	Een ontheffingsaanvraag is niet nodig bij bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik en ruimtelijke ontwikkelingen, mits er voor de uitgevoerde activiteiten een gedragscode is afgesproken met het Ministerie van LNV
Tabel 3	Soorten bijlage IV Habitatrichtlijn/Bijlage 1 AMvB	Als er activiteiten worden ondernomen die zijn te kwalificeren als ruimtelijke ontwikkeling geldt voor soorten in tabel 3 geen vrijstelling. Ook niet op basis van een gedragscode. Voor soorten van de Habitatrichtlijn is het niet mogelijk om op grond van 'Ruimtelijke ontwikkeling' ontheffing aan te vragen, dit kan alleen met een belang uit de Habitatrichtlijn: 'Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten'.
	Vogels	Voor vogels geldt een afzonderlijk beschermingsregime. Gedurende de broedtijd zijn nesten beschermd. Voor een aantal soorten geldt het nest als een vaste verblijfplaats, dit is ook buiten het broedseizoen beschermd. Ook voor vogels geldt dat er alleen ontheffing kan worden gevraagd met een belang uit de Vogelrichtlijn.
	Niet beschermde soorten	Voor alle soorten geldt de zorgplicht

Bestendig beheer en onderhoud wil zeggen, dat de activiteiten bestaan uit de **voortzetting** van een praktijk die is gericht op behoud van de bestaande situatie.

De Gemeente Amsterdam heeft een gedragscode ter goedkeuring bij het Ministerie van LNV ingediend (april 2008), deze is in augustus 2009 goedgekeurd en zal naar verwachting eind 2009 in werking gaan. Met het werken volgens de gedragscode kan een ontheffingsaanvraag voor een aantal soorten worden voorkomen.

Beleidskader

Ecologische Hoofdstructuur: Rijks en Provinciaal beleid

De (P)EHS is een belangrijk middel om de hoofddoelstelling van het natuurbeleid te bereiken: natuur en landschap behouden, versterken en ontwikkelen, als essentiële bijdrage aan een leefbaar Nederland en een duurzame samenleving. De EHS moet er onder meer toe bijdragen dat afspraken over het behoud en het herstel van biodiversiteit worden nagekomen. De Provincie heeft de EHS-opgave verder uitgewerkt. Bij kwantitatieve of kwalitatieve aantasting van de (P)EHS dient volgens in de Nota Ruimte vastgelegde regels gecompenseerd te worden.

Hoofdgroenstructuur: gemeentelijk beleid

In het structuurplan van de gemeente Amsterdam worden een aantal groengebieden planologisch beschermd. Functiewijzigingen zijn mogelijk en moeten aan een toetsingscommissie worden voorgelegd.

Soorten van de Rode lijsten

Eens per tien jaar worden er Rode lijsten opgesteld. Hierop komen soorten die om verschillende redenen sterk achteruitgaan. Voor het Ministerie van LNV zijn de rode lijsten mede richtinggevend voor het te voeren natuurbeleid. Het Ministerie stimuleert dat bij bescherming en beheer van gebieden rekening wordt gehouden met de Rode-lijst-soorten, en dat zo nodig en zo mogelijk aanvullende soortgerichte maatregelen zullen worden genomen. De kwetsbaarheid van een soort speelt een rol bij de beoordeling van een ontheffingsaanvraag Flora- en faunawet. Voor een beschermde soort van de Rode lijst is de afweging diepgaander.

4. Beschrijving van het gebied en inventarisatie

Omgeving

In de nabije omgeving bevindt zich weinig groen in de openbare ruimte. Alleen in binnenblokken bevinden zich tuinen met bomen.

Het plangebied

Het betreft een kantoorpand (van de ABN-AMRObank). Het gebouw staat tussen de Herengracht en de Prinsengracht en loopt door over de Kerkstraat. In de plint zijn winkels gevestigd. Het is een strak kantoorgebouw met aan de buitenkant glas en staal. Op het dak (5-hoog) staan een aantal struiken, vermoedelijk in een pot.

Aan de Kerkstraat, in de richting van de Keizersgracht is een kleine tuin met klimop en een vuurdoorn.

Zoogdieren en amfibieën

Voor grondgebonden zoogdieren en voor amfibieën is het plangebied onbereikbaar.

Verblijfplaatsen van vleermuizen

Vanaf de buitenkant gezien zijn de panden ongeschikt als zomer- of winterverblijfplaats voor vleermuizen, invliegopeningen voor vleermuizen zijn er niet. Daarnaast zijn de panden in de omgeving veel meer geschikt.

Broedvogels

Ook voor nesten van gierzwaluwen zijn de gebouwen ongeschikt.

In de tuin bij de Kerkstraat zong een koolmees, andere vogelsoorten zijn niet gezien of gehoord.

Huismussen waren er niet. Ook bij een eerdere stadsbrede inventarisatie zijn op deze locatie geen huismussen gezien.

Conclusie

Verblijfplaatsen van vleermuizen, huismussen of gierzwaluwen zijn onwaarschijnlijk.

5. Ingrepen en analyse van de effecten op flora en fauna

De renovatie van het gebouw heeft geen effect op flora en fauna.

6. Consequenties natuurwetgeving

Gebiedsbescherming

Het plan bevindt zich buiten de Speciale Beschermingszones. Externe werking van het plan op Habitat- of Vogelrichtlijngebieden is niet aannemelijk. Het plangebied ligt niet in de Provinciale Ecologische Hoofd Structuur (PEHS) en maakt geen deel uit van de Hoofdgroenstructuur van Amsterdam.

Soortbescherming, ontheffing Flora- en faunawet

Beschermde soorten

Vleermuizen

Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn niet waarschijnlijk.

Broedvogels

Aan het gebouw zijn geen mogelijkheden voor nestplaatsen van huismussen, gierzwaluwen, kool- of pimpelmezen.

7. Kansen voor natuur

Bij de nieuwbouw liggen de kansen voor de natuur in het aanbrengen van nestmogelijkheden aan het gebouw. Stedelijke vogelsoorten en vleermuissoorten zijn afhankelijk van verblijfplaatsen in gebouwen. In oude gebouwen zijn er meestal voldoende mogelijkheden. Bij nieuwbouw en renovatie verdwijnen deze. Met eenvoudige maatregelen kan bij nieuwbouw nestgelegenheid voor een aantal stedelijke soorten worden geboden. In de Vijzelstraat zou dat bijvoorbeeld voor vleermuizen of gierzwaluwen succesvol kunnen zijn. In een in 2004 voor stadsdeel Amsterdam-Noord gemaakte brochure staan voorbeelden van nestvoorzieningen aan nieuwbouw.

(http://www.noord.amsterdam.nl/SDANInternet/Documenten/Vrije%20tijd,%20sport%20en%20cultuur/Natuur/boekje%20holenbroeders%2009aug2004_web.pdf)

De aanleg van een groen dak, extensief (sedum) of intensief kan een bijdrage leveren aan de biodiversiteit. Op deze wijze kan leefgebied voor insecten en vogels worden gecreëerd.